

Luonnos laiksi päästökauppalaain muuttamiseksi

Päästökauppalaain muutosten keskeisin sisältö Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry:n ja sen edustamien yritysten kannalta on ehdotus jätteenpolton siirtämiseksi päästökaupan piiriin. Päästökauppa on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi ohjata energiantuotantoa ja teollisuutta pienentämään ilmastopäästöjään. Arvioitaessa sen soveltuvuutta jätteenpoltoon pitää kuitenkin arvioida mahdollisen siirron vaikutuksia jätteiden käsittelyyn ja kierrättämiseen sekä vielä laajemmin kiertotalouteen ja sen edistämiseen.

Suomi on selvästi jäljessä yhdyskuntajätteiden kierrätystavoitteista. Yhdyskuntajätteistä kierrätetään 42 %, kun tavoitteena on ollut 50 %. Valtioneuvoston joulukuussa 2017 hyväksymässä valtakunnallisessa jättesuunnitelmassa tavoitteena on nostaa yhdyskuntajätteen kierrätysaste 55 prosenttiin vuoteen 2023 mennessä. Yhtenä syynä liian matalaan kierrätysasteeseen on kaatopaikkojen korvaaminen jätteenpoltolla, ja se että myös kierrätyskelpoista yhdyskuntajätettä ohjautuu polttoon.

Yhdyskuntajätteiden kierrätysastetta voidaan nostaa tehostamalla erilliskeräystä, etenkin muovien osalta, ja lajittelemalla jäte ennen polttamista. Taloudellisia ohjauskeinoja tarvitaan, jotta yhdyskuntajätteen polttaminen ilman mekaanista käsittelyä ei olisi sen käsittelyä ja kierrättämistä edullisempaa. Erityisesti kierrätyspolttoaineen kysyntää (srf-polttoaineet, solid recovered fuel) tulisi vahvistaa teollisuus- tai rakennus- ja purkujätteiden kierrätyksen edistämiseksi.

Jätteenpolton sisällyttäminen päästökauppaan ei kuitenkaan ole ympäristö- tai jättepolitiikan kannalta tehokasta. Ensinnäkin jätteenpolton pääasiallinen rooli on jätteiden käsittely, ei energiantuotanto. Toiseksi sen vaikutukset yhdyskuntajätteen polttoon harjoittavien yritysten päästöjen tarkkailuun, raportointiin ja todentamiseen vaativat lisävalmistelua. Kolmanneksi tulee ottaa huomioon se, että jätteenpolttolaitoksen mahdollisuudet vaikuttaa poltettavan jätteen koostumukseen ovat rajallisesti, ja päästökauppa saattaisi luoda muille ympäristö- ja jättepolitiikan tavoitteille vastakkaisen kannustimen: useat kierrätyskelpoiset materiaalit soveltuvat hyvin poltettaviksi, kuten muovit, vaikka juuri niiden kierrätysasteen nostamiseen on sitouduttu sekä kotimaisin että EU-päätöksin.

YTP toteaa, että jätteenpolton sisällyttäminen päästökauppaan vaatii uutta valmistelua sen varmistamiseksi, että keskeiset jätehuollon ja kiertotalouden tavoitteet tulevat otetuksi huomioon. Täsmällisempään ja toimivampaan ohjausvaikutukseen voitaisiin päästä verottamalla lajittelemattoman yhdyskuntajätteen polttamista.

Jos valmistelua jätteenpolton sisällyttämiseksi päästökauppaan kuitenkin jatketaan, vaarallisten jätteiden poltto tulee rajata sen ulkopuolelle.